

УДРУЖЕЊЕ
ЛИКОВНИХ УМЕТНИКА СРБИЈЕ
Бр. Н-369
19.05.2021 год.
БЕОГРАД

Република Србија
Повереник за информације
од јавног значаја и заштиту
података о личности
Служба Поверника
Сектор за надзор

Тел: +381 (0) 113408 900
Факс: +381 (0) 11 3343-379
Булевар краља Александра 15
11000 Београд
office@poverenik.rs
www.poverenik.rs

Број: 072-04-274/2021-07

Датум: 07.05.2021. године

УДРУЖЕЊЕ ЛИКОВНИХ УМЕТНИКА СРБИЈЕ

11000 БЕОГРАД
Мали Калемегдан бр. 1

У прилогу дописа достављамо Опомену Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, број: 072-04-274/2021-07 од 21.04.2021. године.

ПОМОЋНИК ГЕНЕРАЛНОГ СЕКРЕТАРА

Златко Петровић

Република Србија
Повереник за информације
од јавног значаја и заштиту
података о личности

Тел: +381 (0) 11 3408 900
Факс: +381 (0) 11 3343 379
Булевар краља Александра 15
11000 Београд
office@poverenik.rs
www.poverenik.rs

Број: 072-04-274/2021-07

Датум: 21.04.2021. године

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (у даљем тексту: Повереник), на основу члана 79. став 2. тачка 2) Закона о заштити података о личности („Службени гласник РС“, бр. 87/2018, у даљем тексту: ЗЗПЛ), у поступку инспекцијског надзора над применом тог закона, изриче

О П О М Е Н У

I Удружењу ликовних уметника Србије (у даљем тексту: Удружење) са седиштем у Београду, Мали Калемегдан 1, матични број: 07047088, ПИБ: 104620301 као руковоаоцу подацима о личности (у даљем тексту: Руковалац или УЛУС), јер:

- 1) у тренутку прикупљања података о личности који се односе на његове чланове тим лицима не пружа информације које су неопходне да би се обезбедила поштена и транспарентна обрада, чиме повређује одредбе чл. 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ (начело „законитост, поштење и транспарентност“) и одредбе чл. 23. ст. 1. до 3. ЗЗПЛ;
- 2) није предузео мере како би обезбедио одговарајућу заштиту података о личности који се односе на његове чланове, укључујући неовлашћену или незакониту обраду, супротно овлашћењима прописаним одредбама његовог интерног акта о заштити података о личности, чиме повређује начело „интегритет и поверљивост“ из чл. 5. став 1. тачка б) ЗЗПЛ, као и одредбе чл. 42. став 1. тачка 2) и чл. 50. ЗЗПЛ, јер приликом одређивања начина обраде и у току обраде није обезбедио примену неопходних механизма заштите у току обраде, како би се испунили услови за обраду прописани тим законом и заштитила права и слободе лица на која се подаци односе, односно није спровео одговарајуће техничке мере како би достигао одговарајући ниво безбедности у односу на ризик од неовлашћеног откривања и приступа подацима;

II Руковалац је дужан да, у року од 15 дана од дана пријема Опомене, обавести Повереника о мерама и активностима које је предузео како би отклонио утврђене повреде одредби ЗЗПЛ, односно о мерама и активностима које ће предузети како се утврђене повреде одредби ЗЗПЛ не би поновиле, ради евентуалног предузимања даљих корективних мера из надлежности Повереника.

Образложење

Повереник је преко овлашћених лица из своје стручне службе, у складу са чланом 78. став 2. ЗЗПЛ, дана 23.02.2021. године, по службеној дужности извршио ванредан теренски инспекцијски надзор над применом ЗЗПЛ од стране Руковаоца, а на основу сазнања до којих је дошао из представке грађана која се односи на примену мера заштите података о личности и поступања Руковаоца са личним подацима његових чланова.

Надзор је извршен у просторијама Секретаријата Руковаоца и том приликом му је уручен Налог за инспекцијски надзор бр. 072-04-274/2021-07.

Повереник је, након пријема допуне представке од стране подносиоца, Руковаоцу упутио Захтев за писано изјашњење од 05.03.2021. године, у коме је затражено да се изјасни о чињеницама везаним за формирање имејл адресе ulus.statusnakomisija@gmail.com, по ком основу је Исидора Илић овлашћена за обраду података о личности, по ком основу и у коју сврху је Марија Каузларић обрађивала податке о личности самосталних уметника, које је доставила Биљани Огњеновић дана 22.10.2020. године путем имејла, као и које податке је доставила том приликом у склопу листе самосталних уметника. Руковалац је доставио писано изјашњење дана 11.03.2021. године под бр. 07 -164.

Дана 12.03.2021. године у Служби Повереника запримљен је образац обавештења о повреди података о личности заведен под бројем: 072-14-756/2021-05 који је доставио Руковалац, у складу са чланом 52. ЗЗПЛ, а због пожара у канцеларији Секретаријата који се десио у дана 08.03.2021. године око 22:30 часова, у коме је страдала документација која се налазила у 3 ормара и 2 рачунара.

Поводом наведеног, Повереник је упутио захтев за писано изјашњење од 17.03.2021. године у којем је затражио достављање информација о уништеним подацима који се односе на чланове Руковаоца, његове запослене и друга физичка лица који су били похрањени на рачунарима који су уништени у пожару, на који начин су сачувани подаци у електронском облику имајући у виду да је Руковалац навео да су два рачунара уништена као и на који начин је Руковалац повратио податке у електронском облику и како је извршена провера електронске базе. Руковалац је затражене информације доставио у писаном изјашњењу од 22.03.2021. године.

На основу непосредно утврђених информација, као и на основу писаних изјашњења о предмету надзора и достављене документације, овлашћена лица Повереника сачинила су Записник о извршеном инспекцијском надзору бр. 072-04-274/2021-07 од 06.04.2021. године. Записник је достављен и Руковалац на исти, у року који је прописан чланом 36. став 1. Закона о инспекцијском надзору, није ставио примедбе.

На основу изјава представника Руковаоца присутних у време вршења теренског инспекцијског надзора, писаних изјашњења, увида у акте и документацију који су достављени у току поступка, укључујући и образац обавештења о повреди података о личности са прилозима, а што је од значаја за предмет надзора, између осталог, утврђено је:

- да Руковалац води две врсте евиденција - о члановима УЛУС-а који немају статус самосталних уметника и евиденцију о члановима који имају статус самосталних уметника;
- да, у складу са описом посла који обављају, приступ личним подацима имају административно технички секретар који је овлашћен да врши обраду података о члановима према уговору о раду с обзиром да је ангажован на повереним пословима везаним за статус самосталних уметника, као и запослени у рачуноводству који врше обраду података у складу са овлашћењем из уговора о раду и према акту о систематизацији у делу који се односи на обраду података о личности;
- да се у оквиру адресара (контакт подаци чланова) обрађују следећи подаци: имејл адреса, контакт телефон (фиксни и мобилни) и адреса за пријем поште. Збирка података се налази у електронском облику и садржи између 2300-2500 чланова (активних и пасивних). Збирка ових података се налази на фајл серверу односно Google drive доступном путем налога: ulus.komunikacije@gmail.com, ком се приступа уз лозинку са било ког рачунара који има приступ интернету. Лозинку за приступ поред кординатора за комуникацију Марије Каузларић има и Немања Божић који је запослен у рачуноводству УЛУС-а;
- да су овлашћена лица Повереника извршила увид у фолдер УЛУС који се налази на рачунару марке НР и да исти садржи 1762 уноса у картотеци чланова. Приступ картотеци самосталних уметника на овом рачунару има административно технички секретар, а досијеи чланова УЛУС-а који су у статусу самосталних уметника чувају се у ормару у канцеларији Секретаријата Руковаоца који се закључава и кључ се налази код административно техничког секретара;
- да досијеи чланова УЛУС-а у својству самосталних уметника у које су овлашћена лица Повереника имала увид садрже: захтев за доделу статуса самосталног уметника, изјаву да нису осигурани по другом основу, прочитану личну карту, уверење о држављанству, Уверење о пребивалишту, потврду из Националне службе за запошљавање, фотокопију дипломе одговарајућег образовног профила или доказ да се најмање 4 године професионално и самостално бави уметничком делатношћу у области културе као основним занимањем независно од стеченог образовања, професионалну биографију и доказ о уметничкој активности односно доказ о испуњавању критеријума;
- захтев за доделу статуса самосталног уметника садржи личне податке: име и презиме, датум, општина и место рођења, држављанство, ЈМБГ, бр. личне карте и место издавање исте, пребивалиште, кућни телефон, мобилни телефон, имејл адресу;
- спискове за уплату помоћи од стране државе због епидемије COVID 19 састављали су чланови Управног одбора, административно технички секретар и запослени у рачуноводству у просторијама Секретаријата УЛУС-а, а Руковалац је навео у писаном изјашњењу да је на прављењу списова за уплату помоћи радила и Исидора Илић, али и да друга лица могу бити, посебно у пандемијским околностима, по ад хок налогу задужена за обраду података о личности, као што је био случај код остваривања ковид помоћи самосталним уметницима, без навођења интерних аката по којим би та лица могла бити овлашћена по ад хок налогу;
- да је нова Управа Руковаоца почетком јануара 2020. године отворила имејл адресе свим органима и телима Руковаоца. Како је Статусна комисија формирана 17.05.2020. године, Исидора Илић је члановима Статусне комисије проследила имејл адресу која је отворена од стране Удружења. Именована је као Кординаторка

радне групе „Самосталци“ и као чланица Надзорног одбора обрађивала податке о личности;

- Руковалац је у писаном изјашњењу као и при вршењу ванредног теренског инспекцијског надзора изјавио да чланови Статусне комисије немају приступ повереним подацима као и да су се оглушили о процедуру ревизије самосталних уметника која је утврђена у складу са задужењем у повереним пословима и ради заштите личних података;
- да Управни одбор Руковаоца доноси одлуку о покретању процеса ревизије за самосталне уметнике а да листу самосталних уметника саставља технички секретар;
- да позив за ревизију не спроводи самоиницијативно Статусна комисија, већ се исти објављује на сајту Руковаоца, а технички секретар о томе обавештава самосталне уметнике;
- да технички секретар прима и заводи документацију уметника који су се одазвали и листу уметника (која садржи име и презиме и доказе о уметничкој делатности) доставља Статусној комисији;
- да Статусна комисија прегледа, доноси одлуку и исту прослеђује техничком секретару који податке уноси у базу самосталних уметника. Такође у писаном изјашњењу Руковалац је навео да је са имејл адресе Статусне комисије послат имејл Управном одбору и Радној групи „Самосталци“ који је садржао фотографије докумената (извештај о исплатама ковид помоћи који је припремљен за Секретаријат за културу града Београда) и у којем су се налазили лични подаци појединих чланова Удружења;
- Руковалац је дана 11.03.2021. године доставио Поверенику Образац обавештења о повреди података о личности и копију документа пописа уништене документације и инвентара. Накнадном провером према писаном изјашњењу изгореле ИТ опреме од стране ANT COMPUTERS специјализоване фирме за услуге поправке и одржавања рачунара, као и пратеће опреме установљено је да хардвери два рачунара нису неповратно оштећени па самим тим и хард дискови на којима су се налазили подаци о личности лица која су стекла статус самосталног ликовног уметника и део су збирке података „Самостални уметници“;
- да се у склопу те збирке налазе следећи подаци :име и презиме, ЈМБГ, пребивалиште, имејл адреса, број телефона (мобилни и фиксни телефон), и број текућег рачуна у банци;
- да је након провере изгореле ИТ опреме према изјашњењу Руковаоца урађен бекап података на преносиви HDD који је сачуван и налази се у Секретаријату под кључем, док је збирка података „Запослени у УЛУС-у“ која садржи персонална досијеа запослених архивирана у папирном облику и није оштећена у пожару.

Чланом 42. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 98/06) зајемчена је заштита података о личности и прописано је да се прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују законом, да је забрањена и кажњива употреба података о личности изван сврхе за коју су прикупљени, у складу са законом, осим за потребе вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике Србије, на начин предвиђен законом, те да свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом, и право на судску заштиту због њихове злоупотребе.

ЗЗПЈ, између осталог, уређује се право на заштиту физичких лица у вези са обрадом података о личности и слободни проток таквих података, начела обраде, права лица на које се подаци односе, обавезе руковалаца и обрађивача података о личности, кодекс поступања, пренос података о личности у друге државе и међународне организације, надзор над спровођењем овог закона, правна средства, одговорност и казне у случају повреде права физичких лица у вези са обрадом података о личности, као и посебни случајеви обраде, сагласно члану 1. став 1. тог закона.

Податак о личности је сваки податак који се односи на физичко лице чији је идентитет одређен или одредив, непосредно или посредно, посебно на основу ознаке идентитета, као што је име и идентификациони број, података о локацији, идентификатора у електронским комуникационим мрежама или једног, односно више обележја његовог физичког, физиолошког, генетског, менталног, економског, културног и друштвеног идентитета, сагласно члану 4. тачка 1) ЗЗПЈ.

Тачком 2) наведеног члана ЗЗПЈ прописано је да је лице на које се подаци односе физичко лице чији се подаци о личности обрађују, док је тачком 3) истог члана ЗЗПЈ прописано да је обрада података о личности свака радња или скуп радњи које се врше аутоматизовано или неаутоматизовано са подацима о личности или њиховим скуповима, као што су прикупљање, бележење, разврставање, груписање, односно структурисање, похрањивање, уподобљавање или мењање, откривање, увид, употреба, откривање преносом, односно достављањем, умножавање, ширење или на други начин чињење доступним, упоређивање, ограничавање, брисање или уништавање (у даљем тексту: обрада).

Руковалац је физичко или правно лице, односно орган власти који самостално или заједно са другима одређује сврху и начин обраде, а законом којим се одређује сврха и начин обраде, може се одредити и руковалац или прописати услови за његово одређивање, како је то прописано чланом 4. тач. 8) ЗЗПЈ.

I 1) Чланом 5. став 1. ЗЗПЈ прописана су начела обраде података о личности.

Подаци о личности морају се обрађивати законито, поштено и транспарентно у односу на лице на које се подаци односе ("законитост, поштење и транспарентност") и законита обрада је обрада која се врши у складу са овим законом, односно другим законом којим се уређује обрада, како је то прописано тачком 1) наведеног члана ЗЗПЈ.

Члан 23. став 1. ЗЗПЈ прописује:

„Ако се подаци о личности прикупљају од лица на које се односе, руковалац је дужан да у тренутку прикупљања података о личности том лицу пружи следеће информације: 1) о идентитету и контакт подацима руковоаца, као и његовог представника, ако је он одређен; 2) контакт податке лица за заштиту података о личности, ако је оно одређено; 3) о сврси намераване обраде и правном основу за обраду; 4) о постојању легитимног интереса руковоаца или треће стране, ако се обрада врши на основу члана 12. став 1. тачка б) овог закона; 5) о примаоцу, односно групи прималаца података о личности, ако они постоје; 6) о чињеници да руковалац намерава да изнесе податке о личности у другу државу или међународну организацију, као и о томе да ли се та држава или међународна организација

налази на листи из члана 64. став 7. овог закона, а у случају преноса из чл. 65. и 67. или члана 69. става 2. овог закона, о упућивању на одговарајуће мере заштите, као и о начину на који се лице на које се подаци односе може упознати са тим мерама.“

Следећи став наведеног члана ЗЗПЈ прописује:

„Уз информације из става 1. овог члана, руковалац је дужан да у тренутку прикупљања података о личности лицу на које се подаци односе пружи и следеће додатне информације које могу да буду неопходне да би се обезбедила поштена и транспарентна обрада у односу на то лице: 1) о року чувања података о личности или, ако то није могуће, о критеријумима за његово одређивање; 2) о постојању права да се од руковоаца захтева приступ, исправка или брисање његових података о личности, односно постојању права на ограничење обраде, права на приговор, као и права на преносивост података; 3) о постојању права на опозив пристанка у било које време, као и о томе да опозив пристанка не утиче на допуштеност обраде на основу пристанка пре опозива, ако се обрада врши на основу члана 12. став 1. тачка 1) или члана 17. став 2. тачка 1) овог закона; 4) о праву да се поднесе притужба Поверенику; 5) о томе да ли је давање података о личности законска или уговорна обавеза или је давање података неопходан услов за закључење уговора, као и о томе да ли лице на које се подаци односе има обавезу да да податке о својој личности и о могућим последицама ако се подаци не дају; 6) о постојању аутоматизованог доношења одлуке, укључујући профилисање из члана 38. ст. 1. и 4. овог закона, и, најмање у тим случајевима, сврсисходне информације о логици која се при томе користи, као и о значају и очекиваним последицама те обраде по лице на које се подаци односе.“

Даље, чланом 23. став 3. ЗЗПЈ прописано је да ако руковалац намерава да даље обрађује податке о личности у другу сврху која је различита од оне за коју су подаци прикупљени, руковалац је дужан да пре започињања даље обраде, лицу на које се подаци односе, пружи информације о тој другој сврси, као и све остале битне информације из става 2. овог члана, док је ставом 4. тог члана прописано да, ако је лице на које се подаци односе већ упознато са неком од информација из ст. 1. до 3. тог члана, руковалац нема обавезу пружања тих информација.

Имајући у виду наведене одредбе ЗЗПЈ те чињеницу да члановима Руковоаца, на транспарентан начин, нису пружене неопходне информације о обради података, утврђено је да је Руковалац повредио одредбе чл. 5. став 1. тачка 1) и чл. 23. ст. 1. до 3. ЗЗПЈ.

I 2) Подаци о личности морају се обрађивати на начин који обезбеђује одговарајућу заштиту података о личности, укључујући заштиту од неовлашћене или незаконите обраде, као и од случајног губитка, уништења или оштећења применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера ("интегритет и поверљивост"), како је то прописано чланом 5. став 1. тачка 6) ЗЗПЈ.

Члан 42. став 1. тачка 2) ЗЗПЈ прописује да је руковалац, узимајући у обзир ниво технолошких достигнућа и трошкове њихове примене, природу, обим, околности и сврху обраде, као и вероватноћу наступања ризика и ниво ризика за права и слободе физичких лица који произилазе из обраде, приликом одређивања начина обраде, као и у току обраде, дужан да обезбеди примену неопходних механизма заштите у току обраде, како би се

испунили услови за обраду прописани тим законом и заштитила права и слободе лица на која се подаци односе.

Наредним ставом члана 42. ЗЗПЈ даље је прописано да је руковалац дужан да сталном применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера обезбеди да се увек обрађују само они подаци о личности који су неопходни за остваривање сваке појединачне сврхе обраде и да се та обавеза примењује у односу на број прикупљених података, обим њихове обраде, рок њиховог похрањивања и њихову доступност.

Чланом 50. ст. 1 - 5. ЗЗПЈ прописано је:

„У складу са нивоом технолошких достигнућа и трошковима њихове примене, природом, обимом, околностима и сврхом обраде, као и вероватноћом наступања ризика и нивоом ризика за права и слободе физичких лица, руковалац и обрађивач спроводе одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере како би достигли одговарајући ниво безбедности у односу на ризик.

Према потреби, мере из става 1. овог члана нарочито обухватају:

- 1) псеудонимизацију и криптозаштиту података о личности;
- 2) способност обезбеђивања трајне поверљивости, интегритета, расположивости и отпорности система и услуга обраде;
- 3) обезбеђивање успостављања поновне расположивости и приступа подацима о личности у случају физичких или техничких инцидената у најкраћем року;
- 4) поступак редовног тестирања, оцењивања и процењивања делотворности техничких, организационих и кадровских мера безбедности обраде.

Приликом процењивања одговарајућег нивоа безбедности из става 1. овог члана посебно се узимају у обзир ризици обраде, а нарочито ризици од случајног или незаконитог уништења, губитка, измене, неовлашћеног откривања или приступа подацима о личности који су пренесени, похрањени или обрађивани на други начин.

Руковалац и обрађивач дужни су да предузму мере у циљу обезбеђивања да свако физичко лице које је овлашћено за приступ подацима о личности од стране руковоаца или обрађивача, обрађује ове податке само по налогу руковоаца или ако је на то обавезано законом.“

У предметном поступку констатовано је, имајући у виду да су поједини чланови Статусне комисије УЛУС-а неовлашћено извршили приступ подацима који нису неопходни да би се остварила сврха обраде, да Руковалац није обезбедио одговарајућу заштиту података о личности који се односе на његове чланове, укључујући заштиту од неовлашћене или незаконите обраде, применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера, чиме повређује начело „интегритет и поверљивост“ из чл. 5. став 1. тачка б) ЗЗПЈ, као и одредбе чл. 42. став 1. тачка 2) и чл. 50. ЗЗПЈ, јер приликом одређивања начина обраде и у току обраде није обезбедио примену неопходних механизма заштите у току обраде, како би се испунили услови за обраду прописани тим законом и заштитила права и слободе

лица на која се подаци односе, односно није спровео одговарајуће техничке мере како би достигао одговарајући ниво безбедности у односу на ризик од неовлашћеног откривања и приступа подацима.

У складу са свим претходно наведеним, Повереник је изрекао ову Опомену, са налогом Руковоацу да га, у остављеном року, обавести о мерама и активностима које је предузео како би исте отклонио, односно о мерама и активностима које ће предузети како се утврђене повреде одредби ЗЗПЛ не би поновиле, ради евентуалног предузимања даљих корективних мера из надлежности Повереника.

ПОВЕРЕНИК

Милан Мариновић